

ד"ר מירי ליש

דבש במקום אנטיביוטיקה

אלפי שנים משמש הדבש במגוון שימושים רפואיים וקוסמטיים, ולאחרונה עולה שוב הפופולאריות של הדבש כתחליף טבעי לאנטיביוטיקה

הסינית ובמדינות עולם מתפתחות המסתמכות על הרפואה המסורתית כטיפול רפואי ראשוני. בנוסף, הדבש אושר לשימוש קליני במדינות רבות בעולם, כגון: אוסטרליה, ניו זילנד, אירופה, ארצות הברית, קנדה והונג קונג, ונמצא בשימוש במספר בתי חולים בעולם לטיפול בכיבים, פצעים וכוויות.

הדבש כתחליף טבעי לאנטיביוטיקה

מדענים דיווחו לראשונה על הפעילות האנטי-מיקרוביאלית של הדבש כבר בסוף המאה ה-18, ומאז ועד תחילת המאה ה-20, הדבש נחשב לטיפול קונבנציונאלי בזיהומי עור שונים. אולם עם המצאת הפניצילין (התרופה האנטיביוטית הראשונה שהתגלתה) בתחילת המאה ה-19, המצב השתנה וחלה ירידה בשימוש ובהתעניינות המדעית והרפואית בדבש.

כיום, בגלל העלייה בעמידות לאנטיביוטיקה, הנחשבת למשבר בריאות עולמי שהמודעות אליו עולה מאוד בשנים האחרונות וממשלות רבות אף מכירות בתופעה זו כאחד האתגרים הגדולים ביותר לבריאות הציבור, הפופולאריות של הדבש שוב עולה ונעשה בו שימוש לטיפול במגוון זיהומים וגירויים שונים בעור כתחליף טבעי לאנטיביוטיקה.

הדבש מכיל למעלה מ-180 תרכובות שונות, כגון: סוכר, מינרלים, ויטמינים, וחומצות אמינו, אשר יחד מעניקות לו את הפעילויות

משך מאות שנים הדבש שימש כתרופה יעילה עבור פצעים, כוויות וכיבים. ובשנים האחרונות, לאור התפתחות העמידות של זיהומים שונים לאנטיביוטיקה, הדבש חזר להיות בכתרת ואף אושר במדינות שונות לשימוש קליני במגוון בעיות עור.

לאורך ההיסטוריה

בני האדם גילו את הדבש בשלב מוקדם מאוד בהיסטוריה האנושית, ומאז ולאורך ההיסטוריה, הדבש הוכר ברחבי העולם כחומר טבעי בעל תכונות ריפוי רבות, עם עדויות לשימוש הטיפולי שלו החל משנת 2000 לפני הספירה.

- היוונים והמצרים, השתמשו בדבש לטיפול בפצעי עור וכוויות.
- במסורת המלזית, דבש משמש לטיפול בפרונקל, פצעי סוכרת וכוויות.
- הרפואה הפרסית המסורתית תיעדה את יעילות השימוש בדבש בטיפול בפצעים, אקזמה ודלקת.
- וגם הרפואה הקוריאנית בפקיסטן עשתה שימוש בדבש (בשילוב עם אבקת קינמון) לטיפול בפוסטולה, אקזמה, גזזת ומגוון מחלות עור נוספות.

כמעט לכל אורך ההיסטוריה יש תיעוד של הדבש במגוון שימושים רפואיים וקוסמטיים, וגם היום נעשה בדבש שימוש רחב ברפואה

האנטי-מיקרוביאליות, המהוות יתרון גדול בעיקר בטיפול נגד בקטריות אשר פיתחו עמידות לאנטיביוטיקה. אך לא זאת בלבד, הדבש נמצא יעיל גם בטיפול בפטריות ווירוסים שונים.

דוגמאות לפעילויות אנטי-מיקרוביאליות של הדבש

1. דבש לטיפול בסבוריאה דרמטיטיס

מחקרים מראים שדבש המדולל במים חמים מסייע באופן משמעותי בטיפול בסבוריאה דרמטיטיס. תופעה המאופיינת בקשקשים ותחושת גרד בקרקפת ובעור, אשר אחד הגורמים המשוערים להתפתחות התופעה הינו מעורבות של פטריית השמר yeast Malassezia.

2. דבש לטיפול בחיידק הסטפילוקוקוס

מחקר מדעי בעיתון של כימותרפיה אנטי-בקטריאלית הראה כי דבש (בריכוז שבין 2.5% ל-5%) יעיל נגד חיידק הסטפילוקוקוס (Staphylococcus) הגורם לזיהום פצעים פתוחים ובמקרים קיצוניים גם לרעלת דם ולנמקים.

3. דבש לטיפול בוורוס ההרפס סימלקס (HSV)

מאחר והדבש הינו חומר אנטי-מיקרוביאלי והיגרוסקופי (הסופח אליו נוזלים) הוא מסייע בקטילה של וורוס ההרפס סימלקס (HSV) ובייבוש הנגעים.

עובדות מעניינות על הדבש

מחקרים מדעיים נוספים שבוצעו על דבש מנוקה בטיפול בהרפס, בדקו ומצאו מספר עובדות מעניינות על הדבש:

- הדבש מסייע בריפוי נגעי הרפס בשפתיים ב 43% יותר מהר לעומת התרופה אציקלוביר (תרופה אנטי-וירלית).
- אין תופעות לוואי לטיפול בדבש.
- דבש מסייע בריפוי פצעי קור.
- הדבש מונע התפתחות זיהומים משניים.

ד"ר מירי ללוש, (Ph.D) מומחית בטיפול ומניעה של בעיות עור
אילוסטרציה: Signelements

